

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ТУРИЗМ

А. Г. Цымбал

РОЛЯ ТУРИСТЫЧНОЙ ИНДУСТРИИ Ў ФАРМИРОВАННІ ТРАНСНАЦЫЯНАЛЬНАЙ ПАМЯЦІ: ГЛАБАЛЬНЫЯ МАРШРУТЫ І НАРАТЫВЫ

Турыстычная індустрыя адыгрывае ключавую ролю ў фарміраванні транснацыянальнай памяці, ствараючы платформу для інтэрпрэтацыі і ўспрымання гістарычных падзей і культурнай спадчыны. Ва ўмовах глабалізацыі, калі межы паміж дзяржавамі становяцца ўсё менш значнымі, турыстычныя маршруты і наратывы спрыяюць стварэнню агульнай памяці, якая аб'ядноўвае людзей з розных куткоў свету. Даследаванні паказваюць, што праз турыстычныя паездкі і наведванне памятных месцаў фармуюцца калектыўныя ўспаміны, якія перасякаюць нацыянальныя межы і спрыяюць развіццю глабальнага культурнага разумення¹.

Тэарэтычныя асновы транснацыянальнай памяці ўключаюць у сябе разнастайныя падыходы да вывучэння памяці, якая выходзіць за межы нацыянальных межаў. Транснацыянальная памяць ўяўляе сабой складанае ўзаемадзеянне розных культурных і гістарычных наратываў, якія ствараюць агульную аснову для калектыўнай памяці. У сучасных даследаваннях гэта канцэпцыя разглядаецца як дынамічная структура, якая фарміруецца праз абмен вопытам, вандроўкі і ўзаемадзеянне паміж культурамі.

Турыстычная індустрыя адыгрывае значную ролю ў гэтым працэсе, паколькі яна з'яўляецца магутным інструментам для распаўсюджвання і інтэрпрэтацыі гістарычных і культурных наратываў. Турызм спрыяе стварэнню новых формаў памяці, якія ўключаюць элементы з розных культурных кантэкстаў, спрыяючы фарміраванню больш глабалізаванай формы калектыўнай памяці.

Важным аспектам транснацыянальнай памяці з'яўляецца яе здольнасць пераадольваць межы і спрыяць культурнаму абмену. Гэта асабліва відавочна ў турыстычнай індустрыі, дзе маршруты і экскурсіі ствараюць магчымасці для ўзаемадзеяння паміж людзьмі з розных краін і культур. Такія ўзаемадзеянні спрыяюць фарміраванню новых наратываў і ўспамінаў, якія ўзбагачаюць агульную памяць чалавецтва.

Турыстычныя маршруты адыгрываюць важную ролю ў фарміраванні транснацыянальнай памяці, дзейнічаючы як каналы для перадачы і інтэрпрэтацыі гістарычных і культурных наратываў. Адным з ключавых аспектаў такіх маршрутаў з'яўляецца іх здольнасць злучаць розныя геаграфічныя і культурныя прасторы, ствараючы тым самым агульную аснову для транс-

¹ Даследаванне выканана пры падтрымцы БРФФД ў рамках праекта № Г23ИП-021.

нацыянальнай памяці. Напрыклад, «Шаўковы шлях» гістарычна злучаў Усход і Запад, спрыяючы абмену таварамі, ідэямі і культурнымі практыкамі, што пакінула глыбокі след у калектыўнай памяці многіх народаў.

У Еўропе можна вылучыць некалькі значных транснацыянальных маршрутаў, якія спрыяюць фармаванню агульнай памяці. Напрыклад, «Дарога Святога Якава» з'яўляецца адным з найбольш вядомых паломніцкіх маршрутаў, які праходзіць праз Іспанію, Францыю і Партугалію. Гэты маршрут не толькі прыцягвае паломнікаў з усяго свету, але і спрыяе культурнаму абмену і распаўсюджванню гістарычных і рэлігійных наратываў, аб'ядноўваючы людзей розных нацыянальнасцяў і веравызнанняў.

Яшчэ адзін значны маршрут – «дарога вікінгаў», які праходзіць праз Скандынавію, Вялікабрытанію, Ірландыю і Расію. Гэты маршрут не толькі нагадвае пра вікінгаў як гістарычна і культурным феномене, але і спрыяе стварэнню агульнай памяці пра вікінгаў як часткі еўрапейскай і сусветнай гісторыі. Наведванне гістарычных месцаў, звязаных з вікінгамі, дазваляе турыстам пагрузіцца ў эпоху і зразумець уплыў вікінгаў на сучасную культуру і грамадства.

Еўрапейскі шлях культур – гэта ініцыятыва, накіраваная на аб'яднанне і прасоўванне культурнай спадчыны Еўропы праз стварэнне тэматычных маршрутаў, якія перасякаюць некалькі краін і звязваюць гістарычна і культурна значныя месцы. Гэтыя маршруты спрыяюць развіццю культурнага турызму, садзейнічаюць культурнаму абмену і ўмацаванню еўрапейскай ідэнтычнасці. Праект быў ініцыяваны Саветам Еўропы ў 1987 годзе, і з тых часоў мноства маршрутаў атрымалі афіцыйны статус «Еўрапейскі шлях культур». Сярод іх можна згадаць:

Дарога Святога Якава: адзін з самых вядомых паломніцкіх маршрутаў, які вядзе да сабора ў Сант'яга-дэ-Кампастэла ў Іспаніі. Гэты маршрут праходзіць праз розныя краіны Еўропы і аб'ядноўвае паломнікаў з усяго свету.

Шаўковы шлях: гэты старажытны гандлёвы маршрут злучае Еўропу і Азію, спрыяючы культурнаму абмену і гандлю. Уключае мноства гістарычна значных месцаў, такіх як антычныя гарады і археалагічныя помнікі.

Шлях вікінгаў: маршрут, які ахоплівае Скандынавію, Вялікабрытанію, Ірландыю і Расію, знаёміць турыстаў са спадчынай вікінгаў і іх уплывам на еўрапейскую гісторыю і культуру.

Рымскія дарогі: гэты маршрут пралягае па старажытных дарогах Рымскай імперыі, злучаючы гістарычныя і археалагічныя помнікі па ўсёй Еўропе. Рымскія дарогі адыгрывалі важную ролю ў распаўсюджванні рымскай культуры і архітэктуры.

Дарога Напалеона: маршрут, вынікаючы якому можна вывучыць шлях Напалеона Банапарта падчас яго вяртання зсылкі на Эльбе ў 1815 г. Гэты маршрут праходзіць праз Францыю і ўключае гістарычныя помнікі і музеі, прысвечаныя напалеонаўскай эпосе.

Еўрапейскія шляхі культуры спрыяюць умацаванню адзінства і ўзаема-разумення паміж народамі Еўропы, прасоўваючы ідэі агульных каштоўнасцяў і культурнай спадчыны. Яны гуляюць важную ролю ў адукацыі, турыстычнай індустрыі і культурнай палітыцы, дапамагаючы ствараць ўстойлівыя і інклюзіўныя грамадствы, заснаваныя на ўзаемнай павазе і прызнанні разнастайнасці.

У Азіі і Афрыцы таксама існуюць маршруты, якія спрыяюць фарміраванню транснацыянальнай памяці. Напрыклад, «Рабаўладальніцкія маршруты» ў Заходняй Афрыцы, такія як шлях ад Ганы да Бразіліі, нагадваюць пра трагічную гісторыю трансатлантычнага гандлю рабамі. Гэтыя маршруты ўключаюць наведванне «Брамы без вяртання» ў Оуде, Бенін, і замка Крысціансбург ў Гане, дзе турысты могуць даведацца пра пакуты мільёнаў людзей, якія патрапілі ў рабства.

Іншы прыклад – гэта «Маршрут вялікіх міграцый» ва Усходняй Афрыцы, які ахоплівае тэрыторыі Танзаніі і Кеніі. Гэты прыродны феномен прыцягвае турыстаў з усяго свету, падаючы унікальную магчымасць назіраць за штогадовай міграцыяй мільёнаў дзікіх жывёл праз Сэрэнгэці і Масай-Мара. Гэты маршрут спрыяе захаванню агульнай памяці пра важнасць абароны дзікай прыроды і экасістэм Афрыкі.

Маршруты, звязаныя з каланіяльнай гісторыяй Паўднёвай Афрыкі, такія як наведванне вострава Робен, дзе Нэльсан Мандэла правёў 18 гадоў у зняволенні, прадастаўляюць турыстам магчымасць даведацца аб барацьбе за незалежнасць і правасуддзе. Гэтыя маршруты спрыяюць разуменню гістарычных падзей і іх значнасці ў кантэксце сучаснай Паўднёвай Афрыкі, фарміруючы агульную памяць аб барацьбе за свабоду.

Гэтыя прыклады паказваюць, як турыстычныя маршруты спрыяюць стварэнню і захаванню транснацыянальнай памяці, аб'ядноўваючы людзей розных культур і гісторый. Турызм становіцца важным інструментам для фарміравання агульнай памяці, спрыяючы культурнаму абмену і ўзаема-разуменню, што асабліва важна ў глабалізаваным свеце.

Турыстычныя кампаніі таксама актыўна ўдзельнічаюць у стварэнні наратываў, прасоўваючы пэўныя вобразы і гісторыі праз маркетынжавыя кампаніі і брэндывы. Гэтыя наратывы часта падкрэсліваюць унікальнасць і значнасць гістарычных месцаў, стымулюючы цікавасць і наведвальнасць. Важную ролю тут гуляюць гістарычныя рэканструкцыі і тэматычныя паркі, якія дазваляюць турыстам перажыць гістарычныя падзеі і адчуць сябе часткай мінулага. Такія формы прадстаўлення гісторыі могуць значна ўплываць на калектыўныя ўспаміны і ўспрыманне культуры, ствараючы яркія і запамінальныя вобразы, якія турысты выносяць з сабой.

Такім чынам, турыстычная індустрыя адыгрывае ключавую ролю ў фарміраванні транснацыянальнай калектыўнай памяці. Праз глабальныя турыстычныя маршруты і наратывы, якія прасоўваюцца ў рамках турыстычных практык, адбываецца трансляцыя і папулярызацыя пэўных гістарычных падзей, сімвалаў і культурных кодаў на міжнародным узроўні.